

SERRA I PUIG, Eva. *La formació de la Catalunya moderna (1640-1714)*. Pròleg Josep FONTANA. Nota introductoria Joaquim ALBAREDA. Barcelona: Editorial Eumo, 2018. 294 pàgs. [13,5 x 21,5].

Catalunya va reprendre un redreç econòmic, després de la crisi de 1640, que condicionà el seu creixement. La revisió historiogràfica dels ss. XVII i XVIII desenvolupada per destacats historiadors, en molts casos en idioma català, està vinculada a la Guerra de Successió. Ja Eva Serra havia considerat en la seva tesi: *Pagesos i senyors a la Catalunya del segle XVII. Baronia de Setmenat, 1590-1729*, que hi hagué una fase de reconstrucció del camp català després de la Guerra dels Segadors. Considera Fontana, que les aportacions de Serra en aquesta obra estan vinculades als esdeveniments polítics que van acompanyar el creixement econòmic. La conquesta política més important, va aconseguir-se a les Corts de 1701-1702 (amb Felip de Borbó) i a les de 1705 (amb el nou rei Carles III). El Tribunal de Contrafacions – una institució de composició paritària de representants de la monarquia i de les institucions catalanes- arbitrava dubtes sobre les infraccions de les lleis.

L'autora s'ha centrat en els fonaments de la Catalunya moderna -ss. XVI-XVII-; en aquest llibre es recullen aspectes sobre com les institucions catalanes s'han adaptat a les conjuntures i han trobat solucions. Aprofundint en aspectes polítics ha observat el paper de les Corts i la importància de les Constitucions, ja que aquestes emparaven beneficis socials enfront d'una monarquia imperial, en la qual els ingressos eren devorats per les despeses militars. Així com les convocatòries a Corts (1701-1705) aconseguiren controlar el poder dels ministres reials i garantir unes llibertats bàsiques. Eva Serra mostra en el volum la història institucional i política catalana dels segles moderns. Es recullen set treballs difícils de trobar per haver estat publicats en actes de congressos, llibres col·lectius i revistes especialitzades. El primer: "La vida parlamentària a la Corona d'Aragó: segles XVI i XVII" (2005) consisteix en una panoràmica sobre les corts. El segon "Catalunya en l'Espanya dels Àustries" (2005), mostra com es va adaptar a la nova situació política marcada per la dinàmica imperial (fiscal i militar) fins a 1640. A continuació consta el treball "1640: una revolució política. La implicació de les institucions" (1991) en el que analitzava un moment crucial per a l'història de Catalunya i la seva relació amb la monarquia hispànica. El quart "El pas de rosca en el camí de l'austracisme" (2001), es una revisió dels esdeveniments entre 1652 -quan Felip IV va recuperar Catalunya- i l'alçament austracista de 1705 a favor de l'arxiduc Carles III. Felip IV intentà controlar políticament els individus que accedien al Consell de Cent i a la Generalitat (control insaculatori). També els aspectes fiscals de la Capitania General de Catalunya com la Nova Ampra o impost sobre el consum de luxe i l'oci per pagar les despeses de guerra. I la pèrdua dels comtats territorials amb el Tractat dels Pirineus. A continuació, el cinquè, sisè i setè articles tracten sobre les Corts catalanes: "Les Corts de 1701-1702" (1996), al

cap d'un segle sense convocatòria de Corts; “El sistema constitucional català i el dret de les persones entre 1702 i 1706” (2015) que revisa el blindatge polític català envers l'interveccionisme reial i les mesures a favor del dret de les persones; finalment consta el treball “La potencialitat democràtica de la Catalunya històrica” (2017) sobre la representació política del sistema constitucional català i la seva base en un règim jurídic universal, que va ser eliminat per Felip V.

Ens cal recordar que sota una mirada nacionalista, Eva Serra aprofundeix en el coneixement del dret i les institucions catalanes de l'etapa moderna.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Cataluña emprendió un levantamiento económico, tras la crisis de 1640, que condicionó su crecimiento. La revisión historiográfica de los ss. XVII y XVIII desarrollada por destacados historiadores, en muchos casos en idioma catalán, se encuentra vinculada a la Guerra de Sucesión. Eva Serra había considerado ya en su tesis: *Pagesos i senyors a la Catalunya del segle XVII. Baronia de Setmenat, 1590-1729*, que hubo una fase de reconstrucción del campo catalán después de la Guerra dels Segadors. Considera Fontana, que las aportaciones de Serra en esta obra están vinculadas a acontecimientos políticos que acompañaron al crecimiento económico. La conquista política más importante, se consiguió en las Cortes de 1701-1702 (con Felipe de Borbón) y en las de 1705 (con el nuevo rey Carlos III). El Tribunal de Contrafaciones -una institución de composición paritaria de representantes de la monarquía y de las instituciones catalanas- arbitraba las dudas sobre las infracciones de las leyes.

La autora se ha centrado en los fundamentos de la Cataluña moderna -ss. XVI-XVII-; en este libro se recogen aspectos sobre como las instituciones catalanas se han adaptado a las coyunturas y han encontrado soluciones. Profundizando en aspectos políticos ha observado el papel de las Cortes y la importancia de las Constituciones, ya que éstas amparaban beneficios sociales de una monarquía imperial, en la cual los ingresos eran devorados por los gastos militares. Así como las convocatorias a Cortes (1701-1705) consiguieron controlar el poder de los ministros reales y garantizar unas libertades básicas. Eva Serra muestra en el volumen la historia institucional y política catalana de los siglos modernos. Se recogen siete trabajos difíciles de localizar por haber sido publicados en actas de congresos, libros colectivos y revistas especializadas. El primero: “La vida parlamentària a la Corona d’Aragó: segles XVI i XVII” (2005) consiste en una panoràmica sobre las cortes. El segundo “Catalunya en l’Espanya dels

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (juliol 2020)

Àustries” (2005), muestra como se adaptó a la nueva situación política marcada por la dinámica imperial (fiscal y militar) hasta 1640. A continuación, consta el trabajo “1640: una revolució política. La implicació de les institucions” (1991) en el que analizaba un momento crucial para la historia de Cataluña y su relación con la monarquía hispánica. El cuarto “El pas de rosca en el camí de l’austracisme“ (2001), es una revisión de los acontecimientos entre 1652 -cuando Felipe IV recuperó Cataluña- y el alzamiento austracista de 1705 a favor del archiduque Carlos III. Felipe IV intentó controlar políticamente los individuos que accedían al Consell de Cent y a la Generalitat (control insaculatorio). También los aspectos fiscales de la Capitanía General de Cataluña como la Nueva Ampra o impuesto sobre el consumo de lujo y el ocio para pagar los gastos de guerra. Y la pérdida de los condados territoriales con el Tratado de los Pirineos. A continuación, el quinto, sexto y séptimo artículos tratan sobre las Cortes catalanas: “Les Corts de 1701-1702” (1996), tras un siglo sin que las Cortes fueran convocadas; “El sistema constitucional català i el dret de les persones entre 1702 i 1706” (2015) que observa el blindaje político catalán hacia el intervencionismo real y las medidas a favor del derecho de las personas; finalmente consta el trabajo “La potencialitat democràtica de la Catalunya històrica” (2017) sobre la representación política del sistema constitucional catalán y su base en un régimen jurídico universal, que fue eliminado por Felipe V.

Debemos recordar que bajo una mirada nacionalista, Eva Serra profundiza en el conocimiento del derecho y las instituciones catalanas de la etapa moderna.

IHE

(Secretaria de la revista)